

UJVIDÉKI HÍRLAP

Az ujvidéki nemzeti munkapárt hivatalos közlönye

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre 12 kor. 6 fillérre 6 kor. 3 fillérre 3 kor.

Megjelenik minden csütörtökön vasárnap

Felolvasó szerkesztő: MAJOR JÓZSEF

Társaság szerkesztő: DR. KÖNIGSTADLER OTTÓ

Napvilágkor,

alámerülés nélkül elindult Kattaróból az U. 5. Százötven mérföldnyi távolságra fekszik a Santa Maria di Leuca fok, a tengeralattjáró, mintha csak eleven tengeri szörny lenne, amely tud és a távolba érez a vizek mélységeiben is, biztos szimattal araféle tartott. Alkonyat lett és amint a sötétség a vizekre borult, még sötétebb éjszakába tért a tengeralattjáró, elmerülvén a víz felszíné alá. Fekete éjszakában, fekete víz alatt, láthatatlanul rohant tovább a harci vágtyól reszkető érzőnyeteg. Csak egy kis fénylő pont, tengeralattjáró szeme, a periskop csodátükre emelkedett a hullámok fölé, ragyogó csikó barázdát szántva száguldás közben a holdvilágos vizen. Mert közben feljött a hold . . .

Osztrák-magyar buvárhajó az U. 5. és francia hadihajó volt a Leon Gambetta. Trapp György lovag sorhajókapitány adta a parancsot, kiröpiült a rombolás legtokéletesebb, felülmulhatatlan eszköze, a torpedó és a Leon Gambetta nem egysége többé a megtépett francia hadiflottának. Hasadó acél iszonyu ropogása, robbanás dörgeje, kialvó kazán-tüzek sistergése, gépházakba ömlő víz zuhogása és elmerülő emberek segélykiáltásai verték fel az éjszaka csendjét a néma vizek felett, a hold pedig részvétlen fénylő öntötte el a képet, amely-nél rettentőbbet, megrázóbbat, hatalmasabbat és csodálatosabbat nem láthat lázalmában a jegureszebb költő fantáziája sem.

Osztrák-magyar buvárhajó az U. 5. és Trapp György lovag az osztrák-magyar haditengerészeti sorhajókapitánya. A miénk a tengeralattjáró, a mi hősünk annak a parancsnoka és a tizenhét osztrák-magyar matróz. akik halálos elszántsággal, férfias szívvel és lobogó lelkesedéssel szállottak alá a lengő ércokorsóval a vizek borzalmas mélységeibe, hogy romlást és pusztulást küldjenek ellenségeinkre. A német tengeralattjárók hős parancsnokainak neve mellé odakerült a Trapp György neve, a német buvárhajók csodacselekedetei közé az osztrák-magyar U. 5. hőstette. A buvárhajónak nincs neve, a vizek mélységeinek névtelen uralkodója valamennyi, az U betű és mellette a szám jelzés, nem pedig név. És mégis az ismert és ismeretlen U-k névtelen sorozatában, különös ragyogással és forró rajongással van beleégetve máttól kezdve minden magyar szívbe ez a két jel: U. 5.

Élelmezés.

Az Ujvidéki Hírlap számára írta: **Rehák Ferenc**, kir. táblai bíró.

A kizsákmányolásnak és élelmiszerzsorának olyan szertelen tobzódása, mint amilyen Ujvidéken folyik, sehoh az országban föl nem lelhető, de azt hiszem még olyan helyeken sem, amelyek a viláfgőrgatag közvetlen közelébe esnek, vagy amelyek megszállott területül szolgálnak.

Szinte érthetetlen, hogy agrikultúr és állattenyésztő államban, ahol a mult évi termés betakarítása után a földművelő buzájának méterét 20-26 koronáért, tengetijét 12-14 koronáért értékesítette, ma buzalisztért kilónként 82 fillért, kukorica-lisztért 44 fillért fizetünk, — hihetetlen, hogy olyan nagy állatállomány mellett, mint a miénk, a marha-hus kilójáért Ujvidéken 4 koronát, zsírért, szalonáért 5 koronát, egy pár csirkéért 6 koronát, tyukért 12 koronát, pulykáért 22 koronát, hizott ludért 49 kor. 60 fillért fizetnek, nem is szólva az élelmiszer és egyéb kereskedésekről, ahol szintén nap-nap után változnak és emelkednek az árak, ugy, hogy például az ellenséges reptilógépek hírére egy csomag (6 szál) gyertya ára 2 korona 40 fillérre ugrott föl, holott a rendes ára ennek is, mint a többi szükségleti cikknek, éppen a harmadrésze.

Jól tudom, hogy az intéző körök rém sokat fáradsnak e nagy fontosságú kérdés megoldásán, főispánunk a legnagyobb erőfeszítéseket teszi kormánykörökben, hogy valamiképen türhető állapotokat teremthessen Ujvidék élelmezésében, fáradszhatlan főkapitányunk legfőbb gondját szintén a piac elviselhetlen uzsorájának enyhítése képezi, csak hogy az alkalmazott rendszabályok nem bizonyulnak elégségeseknek a közvetítő kereskedés ügyeskedésével szemben.

Ezek az állapotok azonban tartathatlanok, különösen a rendkívül nagyszámú tisztviselői és egyéb értelmiségi osztályra nézve. Mert minden más könnyen megtalálja számadását. Az iparos termékeinek árát kétszeresére emeli, ugy kétszeresére emeli az östermelő

is, ezt azután a kereskedő az egyszeres árral még megszerzi és mire a fogyasztóhoz jut az áru, a tulajdonképeni érték háromszorosában mindenik beszédi a maga tul bő, mondjuk, polgári hasznát. De mit csináljon ilyen viszonyok közt a lateiner osztály, amelyeknek szerény jövedelme a mai áraknak annak idején alapul vett $\frac{1}{8}$ és $\frac{1}{4}$ részéhez van szabva ma is, hogyan élelmezze 2000 korona fizetéséből 5-6 tagból álló családját a kiscbb hivatalnok, mikor 1 kg. liszt 82 fillér, ugyanannyi hus 4 korona, zsír 5 korona, egy öl fa a helyszinén 72 korona, egy pár cipő 25-30 korona; — ha valamelyik hónapban egy öl fát és 2 pár cipőt kénytelen venni, kiad fára (hordás és főlvágása 20 korona) 92 koronát, lábbeliért 60 koronát, vagyis 152 koronát, marad lakásra, élelemre és ruházatra 5-6 tagu családjá részére egy hónapra 20 koronája! . . . ha ez nem vezet a tisztviselői tömegnyomorra, akkor semmi.

Visszatérve az élelmezésre ugy találok, hogy a fent közölték ellenére azért ma is lehet olcsón élni. Katonatiszt ismerőseimtől tudom, hogy a tisztí étkezöben az ebéd, (kétéfle hus és egyéb mindenféle) fejenként 1 korona 40-50 fillérbe kerül, az estebéd még annyiba se. Ennyi pénzért a polgár ember márciusban 1 és $\frac{1}{2}$ kiló parajt kapott a piacon, egyebet semmit.

Igaz, hogy a tisztí étkezök részére húst, főzeléket, zsírt, baromfit a falukra kiküldött megbízottak szerzik be.

Nem volna-e lehetséges kieszközölni, hogy 4-5 összetartó család szintén kiküldhetne falura egy-egy megbízottat, akinek hatósági engedéllyel szintén volna joga élelmiszert, de csak az igazolványban megjelölt családok részére bevásárolni és vasuton vagy tengelyen Ujvidékre beszállítani? Az ilyen szállítmányoktól a vámentességét a város nem tagadhatná meg.

Hatóság és közönség összefogva nem tudná elejét venni ennek a szörnyü kizsákmányolásnak?

Milyen jó dolog volna most, ha a pár év előtt nagy hangon megalakult, de hamarosan ki is mult fogyasztószövetkezet az embereknek kezére járhatna!

Az erkölcsi erök.

Az a beszéd, melyely *Tisza István* gróf miniszterelnök a hadiparlament imént megnyílt tanácskozásait bevezette, a magyar parlamentarizmusnak mindenkorra egyik kimagasló mozzanata marad. Nemcsak államférfüi okosságánál fogva, mely főleg a mai nagy válságok idejében eléggé föl nem becsülhető értéket jelent az országra nézve, hanem különösen azoknak a nagy erkölcsi eröknek a demonstrálása által, melyeket a magyar nemzetből a háboru megpróbáltatásai kiváltak s amelyeknek bámulatos érvényesülése ugy mostani emberfeletti küzdelmünk kimenetelére, mint jövendő sorsunkra nézve a lehető legmegnyugtatóbb biztosítékokat jelenti.

Valóságos és méltó apotheoziisa volt ez a beszéd azoknak a teljesítményeknek, melyeket minden téren a nemzetnek minden rétege kifejtett. A harci fronton a magyar vitézség csodákat művelt s a világ bámulatára tette magát érdemessé, midön az orosz tul-erőt hosszú időn át nemcsak egymaga feltartóztatta, hanem fölényét azzal szemben kilenc hónap rettenetes küzdelmei keresztül ugyszólván napról-napra öregbítette. És ugyanilyen dicsőséges volt a nemzet munkája a front mögött is. A magyar állami eszme hatalmas vonzóereje bizonyosodott be abban az egy-séges működésben, melyből faji különbség nélkül az ország egész lakossága szinte hihetetlen oda-adással vette ki a maga részét. A társadalom nagy felkierje pedig nem ismert határt az áldozatok sokaságában, melyeket a sebesült és beteg katonák ápolásában, a hadijótekonyság ezer változatában és az élelmezési nehézségek önmegtadóm elvise-lésében valósággal egymásra halmozott.

A magyar politikai élet egyik legszebb hagyománya nyilvánult meg a miniszterelnök elismerésében, mellyel az ellenzéki pártok minden pártédek fölé emelkedő magatartása előtt hajtott meg zászlját. Mert hogy a legadázabb pártarcok is egyszerre és teljesen el tudtak hallgattani a veszély pillanatában, ez a tény a legfényesebb bizonyítéka annak az áldozatokra és cselekvésekre kész hazaszeretnek, mely a magyar nemzet minden tagját pártkülönbség nélkül áthatja. De épp ily fölemelő volt a visszhang, melyre az ellenzék erre a lojalitásra megfelelt. A legtöbb áldozatot követe-lő kormányjavaslatokat ünne-pélyes hozzájárulással tette magáévá. Amivel klasszikusan igazolta *Andrássy Gyula* gróf gyö-

Tekintettel a május elsei munkás-ünnepre lapunk e száma egy nappal korábban jelenik meg.

Kitüntetett főorvosorvos. Dr. *Grigorievics* Dusán 2. o. főorvosorvos, péterváradai orvosfőnököt a király az ellenséggel szemben tanúsított kitünő szolgálata elismeréséül a Ferenc József-rend tisztí keresztségével katonai érdemkereszt szalagjával tüntette ki. Dr. *Grigorievics* Dusán, a ki évekig állomásozott Ujvidéken mint a 6. gy. e. ezredorvosa, a helybeli társadalom kedvelt tagja, a ki mint jeles orvos és kiváló organizátor méltán érdemelte ki magának a magas kitüntetés.

A rendezőpályaudvar. A vasuti és hajózási főfelügyelőség az újonnan épült ujvidéki rendezőpályaudvar múltanrendőri bejárását május 4-ére tűzte ki, a mikor is, a meny nyíben az építkezés mineműsége ellen semmi kifogás fel nem merül, a rendezőpályaudvart át fogják adni a rendeltetésének.

Választmányi ülés. A D. M. K. E. ujvidéki főjókjának választmánya május 2-án d. e. 11 órakor a Magyar Kaszinó helyiségeiben ülést tart.

Eldöntetlen footballmérkőzés. Az U. T. K. sportpályáján a melegebb tavaszi napsugár a még hadba nem vonult ifjúságot a zöld pályára szállította, hol az elmúlt vasárnap az U. T. K. két ifjúsági csapata: a gimnáziumi és a kereskedelmi iskolai csapatok álltak egymással szemben. Teljes tréning hián nem volt a két csapat tavalyi szép formája magaslátán, de ennek dacára klasszikus játékban volt a nézőknek részük. A két csapat szép és erős játék után eldöntetlenül végezte be a mérkőzést, nyitva hagyva a kérdést, hogy a két csapat közül melyik a jobbik? Legközelebb döntő mérkőzést tartanak, amelyen a mérkőzési idő a döntés megtörténteig lesz meghosszabbítva.

Ujvidéki hős repülőtszít kitüntetése. A kitüntetett hősök sorából egy ujvidéki földink kiválon megérdemelt kitüntetését kell kiemelnünk. A hivatalos lap legutóbbi száma *Fekete* Oszkár repülőfőhadnagynak, számfellett a 6. cs. és kir. gy. e.-ben, az ellenséggel szemben repülői minőségben vitéz magatartásáért a katonai érdemkereszt 3. osztályának a hadiékítménnyel való kitüntetését közli. *Fekete* Oszkár főhadnagy a hábrnu kezdete óta a déli hadszíntéren teljesített megbecsülhetlen értékes szolgálatot és halált-megvető bátorsággal, bravúrral teljesített repülési a hadvezetőségnek kitünő felderítő adatokkal szolgált, melyeknek elismerésé-képen előbb legfelsőbb elismeréssel és Signum laudissal, most pedig a hadiékítményes katonai érdemkereszttel tüntette ki. *Fekete* Oszkár kitüntetés, akit a polgári társadalom is osztatlan szeretével övezett, széles körben örömet keltett.

Dekorált hős. Lovag *Meissl* Ernő b. h. 3. gy. ezredbeli al-ezredest, a ki évekkal ezeltől mint a 6. gy. e. délcég századosa Ujvidéken teljesített szolgálato-t, a király a hadiékítményes 3. o. katonai érdemkereszttel tüntette ki.

Hősi halál. *Pekló* Reszó földink, a jeles közbrazs, a ki mint a 6. gy. e. póttartalékosa a háboru kitérőse óta állott a haza és trón védelmében, a galiciai harctéren fejlődéstől találva 30 éves korában hős halált lelt. *Pekló* Reszó a háboru elején a déli harctéren küzdött vitézül, miközben két ízben sebesült meg súlyosan. Felépülése után *saját kívánságára* újból a harctérre vitték, a hol hősiess viselkedésével feljebbvalói elismerését s bajtársai szeretetét vivta ki magának. Bátor, hős katonavolt, a ki az ujvidéki névnek a csatamezőn dicsőséget szerzett. A megdicsőült hősben *Pekló* Béla ipartestületi elnök testvéröccsét vesztette el.

Halálozás. Ifj. *Böhm* Ignác ismert ujvidéki kereskedő rövid betegség után elhunyt. Vasárnap temették nagy részvét mellett.

Kitüntetett orvos. A király az ellenséggel szemben tanúsított önfelelőző magatartása elismeréséül *Mensik* József dr. ezredorvos, orvostudornak, az ujvidéki vesztégári kórháznál a Ferenc József-rend lovagkeresztjét a katonai érdemkereszt szalagján adományozta.

Pénztár vizsgálat. A városi pénztár megvizsgálását hétfőtől csütörtökig végezte a pénztár-vizsgálóbizottság *Profuma* Béla alpolgármester elnöke alatt. A vizsgálat, melyen dr. *Marcekovich* Imre főjegyző, dr. *Tapa-vicza* György, árvaszéki elnök-helyettes, dr. *Szabó* Lajos t. főjegyző, dr. *Jahn* Róbert főszámvevő és *Cselikovits* Vilmos biz-tag vett részt, mindent a legnagyobb rendben talált.

Megsebesült katonakorvos. *Eckstein* Lajos dr. segédorvosról csak a legutóbbi számunkban emlékezünk meg abból az alkalomból, hogy a király a signum laudissal tüntette ki. Ma újból adhatunk hírt róla, de már nem örvendeteset, mert a mint egy tegnap érkezett híradás jelenti, *Eckstein* Lajos dr. az északi harctéren nemes hivatásának buzgó teljesítése közepette ellenséges golyótól találva karlövést kapott.

A kukorica készletek összeírása. A miniszterium által elrendelt kukoricakészletek összeírása városunkban már befejezést nyert. Számszerű adatokat közölnünk nem lehet, de annyit elárulhatunk, hogy az eredmény *meglepően jó* s hogy annyi kukoricát találtak városunkban, a mennyire senki sem gondolt. Az összeírt készletek egy igen tekintélyes részét a tulajdonosok önként ajánlották fel az Országos Gazdasági Hivatalnak.

Eltűnt katonai egyének felőli tudakozódások. A m. kir. honvédelmi miniszter közlése szerint a hadbavonult és a harctéren eltűnt egyének hozzátartozói köré-

ből tömegesen tudakozódások érkeznek a wieni cs. és kir. hadi-levéltár hadistatistikai irodájához, a mely hivatal részéről a kért felvilágosítások meg nem adhatók, mivel a csapatoktól beérkezett jelentések alapján csupán az eltűnés tényéről van tudomása. Az eltűnt katonai — népfőlkelő stb. egyének nevei — az össze meglevő adatok feltüntetése mellett a kiegészítő (népfőlkelő) parancsnokságok által az illetékes községi előjáróságokkal (polgármesterekkel, Budapestben a kerületi előjárókkal) közöltetnek. Ezen kívül még felvilágosítás adására csupán a Budapestben és Wienben alakult tudakozódó irodák vannak hivatalva. Más hatóságoknál való tudakozódás tehát céltalan.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Buza-tér 5. szám.

A szerkesztésért ideiglenesen felel:
dr. **Königstättler Ottó.**

Nyílt-tér.*

Képtelenek lévén a minden oldalról megnyilvánult részvétet, melyben boldogult férjem illetve atyánk hirtelen elhalálózása alkalmából részesítettek, külön-külön megköszönni, fogadják ezuton összes jóakaróink hálás köszönetünket.

Néhai if. Böhm Ignác
családja.

*Az e rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

3120. sz.

kapt. 1915.

Felhívás.

A folyó év cserebogár járásos lévén, miután a rajzás már megkezdődött és rendszeren június hó elejéig tartani szokott, sürgősen feljegyeztem az érdekelteket, hogy ezen egyik legkártékonyabb rovar irtását az 1894. XII. t.-c. 50 §-a kötelezőleg előírja, miért

is az irtást ellenőriztetni és a mulasztókat a hivatkozott t.-c. 95. §-a pontja alapján szigoruan büntetni fogom. Értesitem azonban érdekelteket arról is, hogy a cserebogár irtása külön jutalmaztatni fog, miért is felhivom mindazokat, kik ily jutalomra igényt tartanak, hogy az össze-szedett cserebogarakkal ifj. Zambauer Ágoston tb. rendőrkapitányál (városháza, földszint 6. ajtó szám alatt) jelentkezzenek. A bogarak összegyűjtésére nézve megjegyzem, hogy a szedés a fák lerázása által oly módon esz-közlendő legcélszerűbben, hogy a fák, bokrok alá ponyvákat, rossz lepedőket rakunk, a bogarat arra rázzuk, és a lerázott bogarat zsákba szedjük. A szedés lehetőleg a kora reggeli órákban, vagy borús és hűvös időkbén történjen a mikor a bogár dermedt, rázásra a fárról könnyen le hull és elrepülni csak nehezen képes. Kapcsolatosan közhírré teszem, hogy minden egyébb kártékony rovar és lepke irtása is kötelező, és az irtás ugyancsak külön jutalmaztatni fog.

Ujvidék, szab. kir. város rendőrfőkapitányi hivatala.

1915. évi április hó 28-án.

Payerle
főkapitány.

2966. szám.

kapt. 1915.

Hirdetmény.

Sirinaí k. u. k. Abschnits Kom-mandó ill. megkeresésére közhírré teszem, hogy mindazok, akiknek földjük avagy bérletjük van, Sirina hegyes területén a földjük megmunkálására vonatkozó összes szükséges felvilágosításokért haladéktalanul jelentkezzenek a városházán 6. sz. alatt.

Ujvidék, szab. kir. város rendőrfőkapitányi hivatal.

1915. évi április hó 24-én.

Payerle
főkapitány.

A KÁTYI SZERB TAKARÉKPÉNZTÁR MINT SZÖVETKEZET ÉVI ZÁRSZÁMADÁSAI

MEGHÍVÓ

mely 1915. évi május hó 16-án délelőtt 8 órakor az intézet helyiségeiben fog megtartatni, melyre a t. c. tagok ezennel meghivatnak.

N A P I R E N D :

- 1) Három tag választása a jelenlevő tagok igazolására.
- 2) Az igazgatóság jelentése a mult évi működéséről és a zárszámadások betérjesztése.
- 3) Az igazgatóság javaslata a tiszta nyereség felosztásáról.
- 4) A felügyelő bizottsági jelentése.
- 5) Az igazgatóság és a felügyelőbizottság felmentése
- 6) A 4 igazgatósági tag választása.
- 7) A 3 rendes és 2 helyettes felügyelőbizottsági tagok választása.
- 8) Öt tag választása a közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére.

Káty, 1915. évi május hó 1-én.

Az igazgatóság.

Első magyar általános biztosító társaság, Budapesten.

I. Tűz-, szállítvány-, jég- és betörés-biztosítási üzlet.

KIADÁSOK.

Ötvenhetedik évi zárszámla 1914. január 1-től december 31-ig.

BEVÉTELEK.

Table with columns for 'KIADÁSOK' and 'BEVÉTELEK' under 'I. Tűzbiztosítás', 'II. Szállítványbiztosítás', 'III. Jégbiztosítás', and 'IV. Betörésbiztosítás'. Includes sub-sections like 'Kifizetett károk és költségek' and 'Függőben maradt károk tartaléka'.

VAGYON.

Mérlegszámla 1914. december 31-én.

TEHER.

Table with columns for 'VAGYON' and 'TEHER'. Includes 'Központi pénzkészlet', 'Értékpapírok és kamatozólaj elhelyezett tőkék', and 'Részvényalapítók'.

II. Életbiztosítási üzlet.

Ötvenkettedik évi zárszámla 1914. január 1-től december 31-ig.

BEVÉTELEK.

Table with columns for 'KIADÁSOK' and 'BEVÉTELEK' under 'II. Életbiztosítási üzlet'. Includes 'Visszaváltott kötvényekért', 'Eljárások után kifizetett károsság', and 'A múlt évből áthozott díjtartalék'.

VAGYON.

Mérlegszámla 1914. december 31-én.

TEHER.

Table with columns for 'VAGYON' and 'TEHER'. Includes 'Értékpapírok és kamatozólaj elhelyezett tőkék', 'Tulajdonosi csoportok értékpapírai', and 'Díjtartalék'.

Értékpapírok és kamatozólaj elhelyezett tőkék:

Summary table for 'Értékpapírok és kamatozólaj elhelyezett tőkék' with sub-sections 'a) Értékpapírok' and 'b) Kamatozólaj elhelyezett tőkék'.

Budapest, 1914. december 31-én.

Az igazgatóság: Balaban Adolf, Berzeviczy Albert, Gergely Tódor, Hajos József, báró Harkányi Frigyes, Frank Henrik, központi könyvvizsgáló főnök, gróf Zichy János, ügyvédkönyvekkel teljesen meggyezőknek találta. Budapest, 1915. március 16-án. A felügyelő bizottság: Burchard-Belaváry Konrád, Libits Adolf, Nemeth Titusz, báró Radvánsky Géza, báró Uechtritz Zsigmond.